Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.07.2020, sp. zn. 23 Cdo 3500/2019, ECLI:CZ:NS:2020:23.CDO.3500.2019.1

Číslo: 46/2021

Právní věta: Z pouhého zjištění, že výrobky, jež mají veřejnoprávní povahu doplňků stravy, jsou v hospodářském styku označovány informacemi o vlivu těchto výrobků na zdraví člověka, nelze učinit závěr, že uvádění takto označených výrobků na trh je ve smyslu § 2976 odst. 1 o. z. jednáním v rozporu s dobrými mravy soutěže způsobilým klamat zákazníky. Porušení právních předpisů o označování doplňků stravy informacemi o vlivu těchto výrobků na zdraví člověka je jednáním v nekalé soutěži, jde-li o jednání v hospodářském styku, jež představuje porušení dobrých mravů soutěže a současně je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům. Způsobilost tohoto jednání přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům přitom nemusí být výlučně důsledkem klamání zákazníků.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.07.2020

Spisová značka: 23 Cdo 3500/2019

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nekalá soutěž

Předpisy: čl. 3 Nařízení () č. 1924/2006
čl. 7 odst. 3 Nařízení () č. 1169/2011
§ 2 odst. 1 písm. g) předpisu č. 110/1997Sb.
§ 2976 odst. 1 o. z.
§ 3 odst. 4 písm. a) předpisu č. 58/2018Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalované zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 12. 2018, sp. zn. 3 Cmo 229/2017, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2017, sp. zn. 15 Cm 72/2013, ve výrocích I-IV a VI, a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným rozsudkem odvolací soud potvrdil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2017, č. j. 15 Cm 72/2013-709, v části, ve které byla žalované uložena povinnost zdržet se v obchodním styku užívání v rozsudku vyobrazených balení výrobků H a H+ (výrok I), uložena

povinnost zdržet se šíření a distribuce v rozsudku vyobrazených příbalových letáků (výrok II), uložena povinnost zdržet se v souvislosti s prezentací potravinových doplňků H užívání v rozsudku specifikovaných tvrzení týkajících se vlivu těchto výrobků na hemeroidy a jiné zdravotní projevy zejména v oblasti konečníku a tlustého střeva (výrok III) a uložena povinnost zdržet se v souvislosti s prezentací potravinových doplňků H + užívání v rozsudku specifikovaných tvrzení týkajících se vlivu těchto výrobků na hemeroidy a jiné zdravotní projevy zejména v oblasti konečníku a tlustého střeva (výrok IV), změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení (výrok VI), a rozhodl o nákladech odvolacího řízení. (Výrok V rozsudku soudu prvního stupně, jímž bylo řízení v části zastaveno, zůstal odvoláním nedotčen a nabyl samostatně právní moci.)

2. Žalobce se žalobou domáhal po žalované zdržení se shora uvedených jednání, kterými žalovaná jedná dle žalobce v nekalé soutěži podle § 44 a násl. obch. zák., neboť v prezentaci doplňků stravy používá zdravotní tvrzení, která jsou zakázaná. Porušováním předpisů o označování potravin (doplňků stravy) získává v rozporu s dobrými mravy soutěže na trhu neoprávněnou výhodu, která je způsobilá přivodit újmu žalobci a dalším soutěžitelům. Kromě toho je jednání žalované způsobilé přivodit újmu spotřebitelům, kteří mohou být klamáni a mohou mylně pokládat výrobek žalované za léčivý přípravek s léčivými účinky.

3. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, jež v odvolacím řízení nedoznala změn, podle kterých předmětem činnosti žalobce je provoz laboratoří chemických a farmaceutických výrobků a žalobce je též držitelem rozhodnutí o registraci léčivého přípravku D, jenž je užíván u dospělých pacientů k léčbě chronické žilní nedostatečnosti dolních končetin a hemeroidů, a povolení k distribuci léčivých přípravků. V České republice žalobce distribuuje léčivé přípravky prostřednictvím třetí osoby jednající v postavení komisionáře v rámci obchodního zastoupení žalobce a tyto přípravky jsou následně dodávány do lékáren a prostřednictvím distributorů do nemocnic. Žalovaná vyrábí a nabízí na trhu doplňky stravy H a H +. Na přední straně obalů těchto výrobků, na příbalových letácích a na svých internetových stránkách uvádí tvrzení, z nichž vyplývá příznivý vliv používání těchto výrobků na hemeroidy, pružnost cévních stěn a na zdravotní projevy v oblasti konečníku a tlustého střeva.

4. Po právní stránce se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, podle kterého účastníci jsou v postavení soutěžitelů, jež je třeba vykládat v širším smyslu v návaznosti na pojem soutěžitele. Ve vztahu soutěžitelů nejsou dle odvolacího soudu jen přímí soutěžitelé, ale všechny subjekty, které působí v podobných nebo navzájem substituovatelných oborech nebo hospodářských činnostech. Jako přímí soutěžitelé nevystupují vůči sobě navzájem jen ti, kteří působí ve shodném nebo příbuzném odvětví, ale také ti, kteří nabízejí výrobky či služby navzájem zaměnitelné, tedy všichni, mezi nimiž na základě objektivní povahy jejich výrobků či služeb nebo na základě vlastní aktivity dojde na trhu k hospodářskému zájmovému střetu. Tento vztah je i mezi účastníky, když žalobce je držitelem rozhodnutí o registraci léčivého přípravku pro léčbu žilních onemocnění, žalovaná se zabývá prodejem doplňků stravy, u nichž uváděla jejich užívání při projevech hemeroidů. Oba účastníci tedy oslovují stejný okruh zákazníků a jejich produkty se střetávají na relevantním trhu.

5. Odvolací soud dále ve shodě se soudem prvního stupně uzavřel, že jednání žalované je jednáním v rozporu s dobrými mravy soutěže, které je způsobilé přivodit újmu žalobci jako soutěžiteli. Výrobky žalované jsou v důsledku tvrzení uváděných žalovanou na obalech těchto výrobků, na příbalových letácích a na internetových stránkách „přiblíženy“ léčivým přípravkům, resp. navozují u spotřebitelů dojem, že mají stejný účinek jako léčivé přípravky a že jde v podstatě o léčivé přípravky, ačkoli se jedná o doplňky stravy, které jsou ve skutečnosti potravinami.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

6. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná v plném rozsahu dovoláním, které považuje za přípustné podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), a to pro posouzení šesti otázek hmotného a procesního práva.

7. Svojí první otázkou hmotného práva se žalovaná táže, zda lze situaci, kdy je žalobce jako zahraniční právnická osoba držitelem rozhodnutí o registraci léčivého přípravku a má uzavřenu smlouvu o obchodním zastoupení s českou právnickou osobou, na základě které má tato česká právnická osoba vyvíjet činnosti k získávání objednávek léčivého přípravku a související činnosti, aniž by bylo prokázáno, že tato česká právnická osoba skutečně dané léčivo na český trh jménem žalobce skutečně uvedla, z hlediska hmotného práva posoudit tak, že žalobce je dodavatelem daného léčiva na český trh, přičemž vyřešení dané otázky podmiňuje dle závěrů odvolacího soudu to, zda je žalobce v dané věci soutěžitelem. Jedná se dle žalované o otázku, která nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena.

8. Nesprávné právní posouzení této otázky odvolacím soudem shledává žalovaná v tom, že uvedením léčivého přípravku na trh v České republice se podle § 3a zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů, rozumí jeho předání po dokončení výroby, dodání do jiného členského státu nebo uskutečnění dovozu, které jsou provedeny za účelem distribuce léčivého přípravku, vyjma jeho použití v rámci klinického hodnocení. Skutková zjištění odvolacího soudu o spolupráci žalobce s českou právnickou osobou na základě smlouvy o obchodním zastoupení nemůže vyústit v právní posouzení, že žalobce dodal léčivý přípravek v rozhodném období na český trh a že se žalobce účastní hospodářské soutěže a je soutěžitelem žalované.

9. Žalovaná dále shledává své dovolání přípustné pro řešení druhé formulované otázky hmotného práva, zda jsou předmětná tvrzení uvedená na obalech doplňků stravy, na příbalovém letáku a v reklamně na internetu za situace, kdy je výrobek řádně na obalech i v reklamě označen jako „doplněk stravy“, způsobilá vyvolat klamnou představu o tom, že užíváním tohoto přípravku dojde k odstranění hemeroidů, resp. k vyléčení této nemoci, při jejímž řešení se odvolací soud dle žalované odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

10. Nesprávnost právního posouzení věci odvolacím soudem spatřuje žalovaná v tom, že odvolací soud v rozporu se závěry vyjádřenými dovolacím soudem v rozsudcích ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007, a ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 23 Cdo 3845/2012, nevzal v úvahu hledisko průměrného spotřebitele, který je schopen odlišit účinek doplňků stravy od léčivého přípravku, a předmětnými tvrzeními tudíž nelze za dané situace vyvolat klamnou představu u spotřebitele o povaze daného výrobku.

11. Svojí třetí a čtvrtou otázkou hmotného práva žalovaná předkládá dovolacímu soudu k řešení, zda je v souladu s dobrými mravy soutěže, pokud jsou doplňky stravy přiblíženy léčivým přípravkům za situace, kdy nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1924/2006 umožňuje u potravin užívat zdravotní tvrzení a zda je soud při posouzení vyvolání klamné představy soutěžitele o povaze výrobku povinen přihlédnout k veřejnoprávním předpisům, je-li z jejich nedodržení dovozována neoprávněná výhoda žalované, a zda je třeba vymezit újmu, která by porušením těchto předpisů mohla vzniknout soutěžitelům nebo spotřebitelům, přičemž při řešení těchto otázek se odvolací soud dle žalované částečně odchýlil od rozhodovací praxe dovolacího soudu a z části nebyly tyto otázky v rozhodování dovolacího soudu vyřešeny.

12. Žalovaná v tomto směru vytýká odvolacímu soudu, že ve své úvaze o přiblížení výrobků žalované léčivým přípravkům nevzal v úvahu veřejnoprávní úpravu týkající se uvádění výživových a zdravotních tvrzení při označování a prezentaci potravin podle nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1924/2006, které používání zdravotních tvrzení za podmínek stanovených v tomto nařízení umožňuje, a tvrzení používaná žalovanou jsou v souladu s touto úpravou. Určité přiblížení potravin k

léčivým přípravkům v důsledku jejich složení je na základě této veřejnoprávní úpravy připuštěno, což odvolací soud dostatečně nezohlednil. Kromě toho aniž by byl zjištěn dopad porušení veřejnoprávních předpisů na hospodářskou soutěž, nelze porušení veřejnoprávních předpisů klasifikovat jako rozporné s dobrými mravy soutěže, čímž se odvolací soud odchýlil od závěrů vyjádřených v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 4554/2017.

13. Žalovaná dále shledává dovolání přípustné pro řešení své páté otázky hmotného práva, zda je v souladu s dobrými mravy soutěže, pokud jsou doplňky stravy přiblíženy léčivým přípravkům, resp. navozují dojem, že mají stejný účinek jaké léčivé přípravky za situace, kdy doplněk stravy má stejné složení jako léčivo indikované na tytéž zdravotní problémy, kterou dle žalované dovolací soud dosud ve svém rozhodování přímo nevyřešil.

14. Dle žalované odvolací soud dospěl k nesprávnému závěru, že je v rozporu s dobrými mravy soutěže, pokud jsou výrobky žalované přiblíženy léčivým přípravkům, aniž by zohlednil jejich skutečné složení, když toto přiblížení je opodstatněno právě jejich složením, které není právními předpisy zakázáno.

15. Konečně žalovaná vymezuje svoji šestou otázku, jež se týká procesního práva, zda je soud povinen v odůvodnění rozhodnutí ve věci samé uvést jednotlivé námitky účastníků a jejich důvody a argumentačně se s nimi vypořádat, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil dle žalované od ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu.

16. Dle žalované je napadené rozhodnutí odvolacího soudu nepřezkoumatelné, když odvolací soud se s žalovanou vymezenými námitkami ani náznakem nevypořádal, čímž se odchýlil od požadavků na odůvodnění rozsudku vyjádřených v nálezech Ústavního soudu ze dne 26. 9. 1996, sp. zn. III. ÚS 176/96, a ze dne 9. 4. 2008, sp. zn. I. ÚS 1589/07, a v usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2006, sp. zn. I. ÚS 521/05.

17. Žalovaná navrhla, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

18. Žalobce se k dovolání žalované vyjádřil tak, že považuje dovolání za nepřípustné. Závěr odvolacího soudu o soutěžním postavení účastníků je dle žalobce v souladu s rozhodovací praxí dovolacího soudu, podle které jsou účastníci přímými soutěžiteli, a žalovaná ve skutečnosti napadá skutková zjištění odvolacího soudu o činnosti žalobce v obchodním styku. V případě otázky týkající se vyvolání klamné představy spotřebitele o povaze výrobků žalované se odvolací soud od ustálené rozhodovací praxe citované žalovanou neodchýlil, když odvolací soud správně zhodnotil vnímání průměrného spotřebitele. Jde-li o posouzení veřejnoprávní regulace označování a doplňků stravy, žalovaná nedoložila, že by rozhodnutí odvolacího soudu mělo být založeno jen a výlučně na porušení veřejnoprávních předpisů žalovanou. Složení a účinky výrobků žalované pak nemohou ovlivnit, že se jedná o doplněk stravy a že tvrzení uváděná žalovanou jsou v rozporu s dobrými mravy soutěže. Žalobce navrhl, aby dovolací soud dovolání žalované odmítl.

III.
Přípustnost dovolání

19. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě a oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem (§ 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 o. s. ř.), posoudil, zda je dovolání přípustné.

20. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

21. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

22. Podle § 241a odst. 1 až 3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odst. 1). V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh) [odst. 2]. Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení (odst. 3).

23. Namítá-li dovolatelka svojí šestou otázkou nedostatečnost odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu, nepředkládá tím žádnou právní otázku, na jejímž vyřešení napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí, nýbrž tvrdí tím jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k níž může dovolací soud přihlédnout pouze tehdy, je-li dovolání přípustné (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.). Podle § 237 o. s. ř. přípustnost dovolání může založit jen skutečnost, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, tedy otázky právní, kterými nejsou námitky dovolatelky ke konkrétnímu procesnímu postupu soudu. Vada řízení sama o sobě přípustnost dovolání nezakládá (srov. též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2014, sp. zn. 23 Cdo 1453/2014, či ze dne 4. 2. 2015, sp. zn. 23 Cdo 4905/2014).

24. Kromě toho je nutno uvést, že otázka, za jakých okolností je možno považovat rozhodnutí odvolacího soudu za nepřezkoumatelné, byla v rozhodování dovolacího soudu již vyřešena a rozhodovací praxe dovolacího soudu se ustálila v závěru, že měřítkem toho, zda lze v dovolacím řízení považovat rozhodnutí odvolacího za přezkoumatelné, je především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě využít dovolání jako opravného prostředku proti tomuto rozhodnutí. I když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nejsou podle obsahu dovolání na újmu práv účastníků řízení. Rozhodnutí odvolacího soudu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů tehdy, když vůči němu nemůže účastník, který s rozhodnutím nesouhlasí, náležitě formulovat důvody dovolání, a ani soud rozhodující o tomto opravném prostředku nemá náležité podmínky pro zaujetí názoru na věc. Nelze pokládat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí, u něhož je všem účastníkům nepochybné, jak a proč bylo rozhodnuto (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněný pod číslem 100/2013 Sb. rozh. obč., či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3814/2015).

25. Kromě toho Ústavní soud opakovaně vysvětlil, že není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, a usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. III. ÚS 3122/09).

26. Dovolací soud ve své rozhodovací praxi dále dospěl k závěru, že je věcí individuálního posouzení, zda o nepřezkoumatelné rozhodnutí skutečně jde. Odvolací soud může v odůvodnění svého rozhodnutí odkázat na rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné, jestliže je odůvodněno natolik, že k uvedené argumentaci není potřeba v rozhodnutí odvolacího soudu nic dalšího uvádět (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 22 Cdo 1353/2016, či ze dne 28.

2. 2019, sp. zn. 27 Cdo 1052/2018, a obdobně pak srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 33 Odo 428/2003, a ze dne 17. 10. 2008, sp. zn. 22 Cdo 2437/2008).

27. Z obsahu dovolacích důvodů formulovaných dovolatelkou vyplývá, že jí bylo zřejmé, že odvolací soud na základě skutkových zjištění posoudil jednání dovolatelky v rozporu s dobrými mravy soutěže vyvoláním klamné představy spotřebitelů tvrzeními o vlivu jejích výrobků na zdraví člověka.

28. Byť tedy dovolatelka ve svém dovolání namítá nedostatek důvodů dovoláním napadeného rozsudku odvolacího soudu a potažmo jeho nepřezkoumatelnost, přesto je z obsahu jejího dovolání zřejmé, že věděla, jak odvolací soud rozhodl a z jakého důvodu, a napadené rozhodnutí odvolacího soudu proto nelze považovat za nepřezkoumatelné. Odvolací řízení tudíž vytýkanou vadou netrpí.

29. Ohledně páté otázky vymezené dovolatelkou, jež je otázkou hmotného práva, je nutno předznamenat, že dovolací soud ve svém rozhodování formuloval závěr, že pro úsudek dovolacího soudu, zda dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., jsou relevantní jen ty právní otázky, na nichž napadené rozhodnutí spočívá (tj. právní otázky, které měly pro rozhodnutí ve věci určující význam) a jejichž řešení dovolatel v dovolání zpochybnil (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2007, sp. zn. 33 Odo 1187/2005, ze dne 17. 5. 2012, sp. zn. 26 Cdo 3297/2011, ze dne 18. 7. 2013, sp. zn. 29 NSČR 53/2013, a ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2376/2013, popř. usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 10/06).

30. Na řešení otázky, zda je v rozporu s dobrými mravy soutěže, jsou-li u doplňků stravy deklarovány léčebné účinky, pokud mají stejné složení jako léčiva užívaná na stejné zdravotní problémy, rozhodnutí odvolacího soudu nespočívá. Rozpor s dobrými mravy soutěže shledal odvolací soud pouze v tom, že jednání žalované je způsobilé u spotřebitelů vyvolat odlišnou představu o výrobcích žalované. Důsledky vyplývající z konkrétního složení výrobků žalované však odvolací soud neřešil. Nelze proto podrobit dovolacímu přezkumu správnost (neexistujícího) právního názoru odvolacího soudu, na němž odvolací soud své rozhodnutí nezaložil, a není tak splněna jedna ze základních podmínek přípustnosti dovolání stanovených v § 237 o. s. ř.

31. Stejný závěr pak platí i ve vztahu ke druhé otázce dovolatelky, jež je otázkou hmotného práva, neboť pro napadené rozhodnutí odvolacího soudu ze stejných důvodů nebyla určující ani úvaha o významu označení výrobků žalované jako „doplněk stravy“, když vyvolání klamné představy zákazníků o vlastnostech výrobků žalované odvolací soud odůvodnil obsahem tvrzení spojovaných s výrobky žalované o zdravotních účincích těchto výrobků a nikoli s jejich samotným označením.

32. Ani první otázka formulovaná dovolatelkou přípustnost dovolání nezakládá, neboť odvolací soud se při posouzení soutěžního postavení účastníků řízení od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nikterak neodchýlil. Tato otázka byla (mezi týmiž účastníky řízení) v rozhodování dovolacího soudu vyřešena již v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2017, sp. zn. 23 Cdo 5910/2016. Soutěžení je v rozhodování dovolacího soudu chápáno jako nejrůznější chování přímo či i nepřímo ovlivňující úspěch či neúspěch ostatních soutěžitelů a jednání soutěžitelů v hospodářské soutěži jako takové, které je ovlivněno soutěžním záměrem, tj. záměrem v hospodářské soutěži uspět (srov. rovněž rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1345/2009, a ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. 23 Cdo 4941/2008, nebo ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 106/2001).

33. Účastníci jsou soutěžiteli, protože se při své činnosti, kterou provozují za účelem dosažení zisku, zaměřují na stejnou cílovou skupinu. Tento závěr vychází ze skutkového zjištění, že žalobce dodává do České republiky léčivý přípravek určený na žilní onemocnění a žalovaná vyrábí a nabízí k prodeji doplňky stravy, které jsou prezentovány v souvislosti s hemeroidy a zdravotními projevy v oblasti tlustého střeva a konečníku. Zpochybňuje-li žalovaná skutkové zjištění o činnosti žalobce, z nichž odvolací soud vycházel, je třeba zdůraznit, že způsobilým dovolacím důvodem není zpochybnění

právního hodnocení věci odvolacím soudem, vychází-li z jiného skutkového stavu, než z jakého vyšel odvolací soud (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod číslem 4/2014 Sb. rozh. obč.).

34. Dovolací soud nicméně shledává dovolání přípustným pro řešení dovolatelkou vymezené třetí a čtvrté otázky, jejichž podstata směřuje k řešení významu veřejnoprávní úpravy používání zdravotních tvrzení při označování potravin (doplňků stravy) pro posouzení jednání v nekalé soutěži, neboť se jedná o otázku, jež s důsledky vyplývajícími ze skutkových zjištění v projednávané věci nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena.

IV.
Důvodnost dovolání

35. Dovolání je důvodné, neboť rozhodnutí odvolacího soudu spočívá při vyřešení těchto otázek na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

36. Právní posouzení věci je činnost soudu spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy, jež vede k učinění závěru, zda a komu soud právo či povinnost přizná, či nikoliv.

37. Nesprávným právním posouzením věci je obecně omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutková zjištění), tj. jestliže věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Rozhodné znění právní úpravy nekalé soutěže

38. Pro posouzení nároku na zdržení se protiprávního jednání je z podstaty tohoto nároku, jenž má preventivní povahu, rozhodující právní úprava účinná (resp. na věc použitelná) v době rozhodnutí odvolacího soudu, neboť stejně jako nelze uložit povinnost zdržet se jednání, kterého se žalovaný v době rozhodnutí (již) nedopouští, a nehrozí ani jeho pokračování či opakování (srov. např. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 10. 3. 1939, sp. zn. Rv I 662/38, či rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2013, sp. zn. 23 Cdo 3893/2010, a ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2939/2011), nelze uložit tuto povinnost ani tehdy, bylo-li by takové jednání podle právní úpravy účinné (resp. na věc použitelné) v době rozhodnutí odvolacího soudu po právu.

39. Podle § 3028 odst. 1 o. z. tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti.

40. Podle § 2976 o. z. kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje (odst. 1). Nekalou soutěží podle odstavce 1 je zejména klamavá reklama a klamavé označování zboží a služeb [odst. 2 písm. a) a b)].

Nekalá soutěž klamáním zákazníků

41. Odvolací soud své rozhodnutí založil na závěru, že jednání žalované je v rozporu s dobrými mravy soutěže, neboť v důsledku předmětných tvrzení žalované jsou její výrobky „přiblíženy léčivým přípravkům, resp. tato tvrzení navozují u spotřebitelů dojem, že výrobky žalované mají stejný účinek jako léčivé přípravky a že jde v podstatě o léčivé přípravky, ačkoli se jedná o doplňky stravy, které jsou ve skutečnosti potravinami“.

42. Byť tak odvolací soud výslovně neuvedl, z jím formulované právní kvalifikace jednání žalované je

zřejmé, že jednání žalované naplňuje dle názoru odvolacího soudu znaky nekalé soutěže spočívající v klamání zákazníků, tedy zejm. typových skutkových podstat klamavé reklamy a klamavého označení služeb, neboť důsledkem jednání žalované je dle odvolacího soudu (zjevně) navození mylné domněnky zákazníků o povaze a způsobilosti výrobků žalované nebo o jejich charakteristickém znaku (zvláštní vlastnosti). (K závěru, že i obal výrobku lze považovat za reklamu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2018, sp. zn. 23 Cdo 2415/2017.)

43. K tomuto závěru odvolacího soudu je však nutno uvést, že základní podmínkou nekalé soutěže spočívající v klamání zákazníků je, že v souvislosti s výrobkem či službou je soutěžitelem uváděn takový (klamný) údaj, který je způsobilý v zákazníkovi vyvolat představu, jež neodpovídá v daném údaji popsané skutečnosti (srov. na základě obsahově obdobné úpravy v obchodním zákoníku účinné do 31. 12. 2013 např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 33 Odo 428/2003).

44. Pravdivý údaj je klamavý tehdy, jestliže vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl učiněn, může uvést zákazníka v omyl (srov. § 2979 odst. 1 o. z., výkladově dle předchozí právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 též např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2005, sp. zn. 32 Odo 1318/2004, či ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1267/2008).

45. Vzhledem ke skutkovým okolnostem zjištěným v projednávané věci je nutno rozlišovat, zda klamání zákazníků jednáním žalované, jež má dle závěru odvolacího soudu spočívat v „přiblížení" výrobků žalované léčivým přípravkům, resp. v navození dojmu, že výrobky žalované mají stejný účinek jaké léčivé přípravky, má směřovat buď k samotné povaze a způsobilosti výrobků žalované (zejm. co do jejich složení a účinků) jako předmětů soukromých závazků v hospodářském styku, nebo naopak k jejich charakteristickému znaku (zvláštní vlastnosti) vyplývajícímu z veřejnoprávní klasifikace těchto výrobků. Nerozlišil-li odvolací soud ve svém rozhodnutí s ohledem na konkrétní zjištěné skutkové okolnosti, ve které z těchto dvou odlišných právních kvalifikací má jednání žalované spočívat (popř. zda v obou těchto právních kvalifikacích), je jeho rozhodnutí již z tohoto důvodu neúplné, a tudíž nesprávné.

Klamání zákazníků o složení a účincích doplňků stravy

46. Jde-li o případné klamání zákazníků o samotné povaze a způsobilosti, tj. o složení a účincích, výrobků žalované, je právní posouzení věci odvolacím soudem (ve smyslu odvolacím soudem uvedeného klamání zákazníků navozením dojmu o stejných účincích výrobků žalované jako v případě léčivých přípravků), nesprávné proto, že odvolací soud správně určenou právní normu na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

47. Závěr odvolacího soudu o vyvolání mylné představy na straně zákazníků co do povahy a způsobilosti, tj. o složení a účincích, výrobků žalované (jako v případě léčivých přípravků) by mohl být důvodný pouze tehdy, pokud by předmětná tvrzení žalované byla skutečně nepravdivá, popř. by se jednalo o tvrzení pravdivá, avšak učiněná takovým zavádějícím způsobem, jenž by u zákazníků vyvolával dojem, který neodpovídá zjištěnému (reálnému) stavu věci o skutečné povaze a způsobilosti, tj. o složení a účincích, výrobků žalované.

48. V řízení však nebyly zjištěny (a zjišťovány ani nebyly) žádné skutečnosti o tom, že by výrobky žalované vzhledem k jejich složení a doporučenému způsobu jejich užívání skutečně neměly příznivý vliv na hemeroidy či na jiné nežádoucí projevy v oblasti tlustého střeva a konečníku nebo jiné účinky obsažené v předmětných tvrzeních žalované. Za daného skutkového stavu věci tudíž závěr o tom, že předmětná tvrzení žalované jsou nepravdivá či pro zákazníka zavádějící (tj. neodpovídají ve skutečnosti tam popsaným údajům) co do povahy a způsobilosti těchto výrobků, tj. o jejich složení či účincích, učinit nelze.

49. Má-li jednání žalované spočívat v klamání zákazníků o charakteristickém znaku (zvláštní vlastnosti) výrobků žalované vyplývající z jejich veřejnoprávní klasifikace (ve smyslu odvolacím soudem uvedeného „přiblížení“ doplňků stravy léčivým přípravkům) je právní posouzení věci odvolacím soudem nesprávné proto, že odvolací soud věc posoudil podle právní normy, kterou nesprávně vyložil, a v důsledku toho je právní posouzení věci odvolacím soudem též neúplné.

50. Pakliže se má klamání zákazníka týkat charakteristického znaku (zvláštní vlastnosti) výrobku vyplývajícího z jeho veřejnoprávní klasifikace, jsou nedílnou součástí hypotézy generální klauzule nekalé soutěže (resp. jednotlivých typových skutkových podstat nekalé soutěže) též rozhodující skutečnosti vyplývající z příslušných veřejnoprávních předpisů o podmínkách klasifikace těchto výrobků a o důsledcích z této klasifikace vyplývajících. V opačném případě je z povahy věci vyloučena možnost učinit opodstatněný závěr o tom, že údaj uváděný soutěžitelem týkající se této veřejnoprávní klasifikace či tuto veřejnoprávní klasifikaci naznačující neodpovídá skutečnosti (tj. konkrétnímu stavu této klasifikace) pro svoji nepravdivost či pro zavádějící způsob jeho uvedení.

51. Podle § 2 zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů, se léčivým přípravkem rozumí a) látka nebo kombinace látek prezentovaná s tím, že má léčebné nebo preventivní vlastnosti v případě onemocnění lidí nebo zvířat, nebo b) látka nebo kombinace látek, kterou lze použít u lidí nebo podat lidem, nebo použít u zvířat či podat zvířatům, a to buď za účelem obnovy, úpravy či ovlivnění fyziologických funkcí prostřednictvím farmakologického, imunologického nebo metabolického účinku, nebo za účelem stanovení lékařské diagnózy (odst. 1). Léčivými přípravky podle odstavce 1 jsou humánní léčivé přípravky určené pro použití u lidí nebo podání lidem [odst. 2 písm. a)].

52. Podle § 25 odst. 1 zákona o léčivech léčivý přípravek nesmí být uveden na trh v České republice, pokud mu nebyla udělena a) registrace Ústavem, jde-li o humánní léčivý přípravek, nebo Veterinárním ústavem, jde-li o veterinární léčivý přípravek, nebo b) registrace postupem podle přímo použitelného předpisu Evropské unie.

53. Podle § 26 odst. 5 písm. e) zákona o léčivech se žádostí o registraci musí být předloženy léčebné indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky.

54. Podle § 2 odst. 1 písm. g) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro účely tohoto zákona se rozumí doplňkem stravy potravina, jejímž účelem je doplňovat běžnou stravu a která je koncentrovaným zdrojem vitaminů a minerálních látek nebo dalších látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem, obsažených v potravině samostatně nebo v kombinaci, určená k přímé spotřebě v malých odměřených množstvích.

55. Podle 3 vyhlášky č. 58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin, označování nesmí doplňkům stravy přisuzovat vlastnosti týkající se prevence, léčby nebo vyléčení lidských onemocnění nebo na tyto vlastnosti odkazovat [odst. 4 písm. a)]. Výživová a zdravotní tvrzení u doplňků stravy se mohou uvést za podmínek přímo použitelného předpisu Evropské unie o požadavcích na uvádění výživových a zdravotních tvrzení při označování potravin (odst. 5).

56. Podle § 5d odst. 1 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, v reklamě na potraviny mohou být uvedena výživová nebo zdravotní tvrzení za podmínek přímo použitelného předpisu Evropské unie.

57. Podle čl. 2 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 ze dne 20. 12. 2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin zdravotním tvrzením se rozumí každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím (bod 5). Tvrzením o snížení rizika onemocnění se rozumí každé zdravotní tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že spotřeba určité kategorie potravin, potraviny nebo některé z jejích složek významně snižuje riziko vzniku určitého lidského onemocnění (bod 6).

58. Podle čl. 3 nařízení č. 1924/2006 výživová a zdravotní tvrzení lze při označování a obchodní úpravě potravin a v reklamě na potraviny uváděné na trh ve Společenství používat pouze v případě, že jsou v souladu s tímto nařízením.

59. Podle čl. 10 odst. 1 nařízení č. 1924/2006 zdravotní tvrzení jsou zakázána, pokud neodpovídají obecným požadavkům v kapitole II a zvláštním požadavkům v této kapitole a pokud nejsou schválena v souladu s tímto nařízením a obsažena v seznamu schválených tvrzení stanovených v článcích 13 a 14.

60. Podle čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1924/2006 zdravotní tvrzení, která popisují nebo odkazují na: a) význam živiny nebo jiné látky pro růst a vývoj organismu a jeho fyziologické funkce nebo b) psychologické a behaviorální funkce, nebo c) aniž je dotčena směrnice 96/8/ES, snižování nebo kontrolu hmotnosti nebo snížení pocitu hladu či zvýšení pocitu sytosti anebo na snížení množství energie obsažené ve stravě, a která jsou uvedena v seznamu podle odstavce 3, smějí být uvedena, aniž projdou schvalovacím řízením podle článků 15 až 18, pokud jsou: i) založena na obecně uznávaných vědeckých údajích a ii) dobře srozumitelná průměrnému spotřebiteli.

61. Podle čl. 14 odst. 1 nařízení č. 1924/2006 odchylně od čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice 2000/13/ES smějí být tvrzení týkající se snížení rizika onemocnění uvedena, pokud bylo v řízení podle článků 15, 16, 17 a 19 tohoto nařízení schváleno jejich zahrnutí do seznamu takových schválených tvrzení platných pro Společenství společně se všemi nezbytnými podmínkami používání takových tvrzení: a) tvrzení o snížení rizika onemocnění; b) tvrzení týkající se vývoje a zdraví dětí.

62. Podle čl. 7 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. 10. 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 [jímž bylo nahrazeno shora odkazované ustanovení čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES ze dne 20. 3. 2000 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy] s výhradou odchylek stanovených v právních předpisech Unie, které se vztahují na přírodní minerální vody a na potraviny určené pro zvláštní výživu, nesmějí informace o potravině připisovat jakékoli potravině vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci, zmírnit ji nebo ji vyléčit, ani na tyto vlastnosti odkazovat.

63. Na základě citované tuzemské a unijní právní úpravy týkající se podmínek označování výrobků informacemi o vlivu výrobků na zdraví člověka lze odvolacímu soudu přisvědčit v závěru, že možnost uvádění těchto informací v hospodářském styku se na prvním místě odvíjí od veřejnoprávní klasifikace těchto výrobků, a to včetně rozlišení, zda mají tyto výrobky veřejnoprávní povahu léčivých přípravků nebo doplňků stravy (potravin).

64. Zatímco pro léčivé přípravky je umožněno (a zároveň i předepsáno) uvádění informací v podobě léčebné indikace (popř. kontraindikace) a dalších souvisejících údajů, pro doplňky stravy je připuštěna možnost označování výrobků některými zdravotními tvrzeními. V obou případech se

nicméně jedná o údaje, jejichž účelem je informovat o vlivu výrobků na zdraví člověka.

65. Možnost řádného spojování doplňků stravy s informacemi o vlivu těchto výrobků na zdraví člověka v podobě odpovídajících zdravotních tvrzení se za podmínek stanovených shora uvedenou právní úpravou výslovně předpokládá, a to i v podobě některých tvrzení týkajících se snížení rizika onemocnění.

66. Proto sama skutečnost, že k určitému výrobku jsou připojena některá tvrzení o vlivu tohoto výrobku na zdraví člověka, není sama o sobě objektivně schopna vyvolat v (jakémkoli) zákazníkovi úsudek o veřejnoprávní klasifikaci daného výrobku jako léčivého přípravku nebo doplňku stravy, natož představu mylnou, neboť možnost uvádění (alespoň některých) informací o vlivu výrobků na zdraví člověka není právem vyhrazena pouze pro veřejnoprávní kategorii léčivých přípravků, nýbrž přichází v úvahu (v podobě zdravotních tvrzení) i pro doplňky stravy.

67. Jinak řečeno, souvztažnost mezi možností uvádět tvrzení o vlivu výrobků na zdraví člověka a veřejnoprávní klasifikací takových výrobků jako léčivých přípravků není podle účinné právní úpravy výlučná a bezvýjimečná. (Přitom uvedený závěr se netýká pouze léčivých přípravků a doplňků stravy, nýbrž i dalších veřejnoprávních kategorií výrobků, jež je možno souhrnně označit – slovy právní vědy – jako výrobky se zdravotními účinky. K tomuto pojmu a současnému veřejnoprávnímu třídění výrobků se zdravotními účinky srov. zejm. Telec, Ivo. Právo komplementární a alternativní medicíny. Kapitola šestnáctá. Výrobky se zdravotními účinky. Praha: Leges, 2020, str. 316.)

68. Lze tak učinit závěr, že z pouhého zjištění, že výrobky, jež mají veřejnoprávní povahu doplňků stravy, jsou v hospodářském styku označovány informacemi o vlivu těchto výrobků na zdraví člověka, nelze učinit závěr, že uvádění takto označených výrobků na trh je jednáním v rozporu s dobrými mravy soutěže způsobilým klamat zákazníky.

Posouzení v poměrech projednávané věci

69. V poměrech v projednávané věci lze uzavřít, že za daného stavu řízení závěr odvolacího soudu, podle kterého žalovaná tím, že označila své výrobky tvrzeními o vlivu těchto výrobků na zdraví člověka, se dopustila klamání zákazníků v důsledku „přiblížení“ výrobků žalované léčivým přípravkům, obstát nemůže.

70. Pro správné posouzení uplatněného nároku žalobce vyplývajícího tvrzeného z nekalosoutěžního klamání zákazníků co do povahy a způsobilosti výrobků žalované vyjádřené v jí uváděných tvrzeních, tj. o složení a účincích těchto výrobků (ve smyslu odvolacím soudem uvedeného klamání zákazníků navozením dojmu o stejných účincích výrobků žalované jako v případě léčivých přípravků), by bylo nutno především zjistit, zda tvrzení žalované jsou nepravdivá, a jsou-li pravdivá, zda jsou pro zákazníka ohledně dané povahy a způsobilosti výrobků zavádějící, a to na základě provedeného dokazování o skutečném složení a o (fyziologických apod.) účincích výrobků žalované.

71. Jde-li o možné klamání zákazníků co do charakteristického znaku (zvláštní vlastnosti) výrobků žalované spočívajícího v jejich veřejnoprávní klasifikaci (ve smyslu odvolacím soudem uvedeného „přiblížení“ doplňků stravy léčivým přípravkům), je třeba uvést, že předmětná tvrzení žalované, jimiž žalovaná označuje své výrobky, mají veřejnoprávní povahu zdravotních tvrzení ve smyslu shora uvedených ustanovení, neboť „souvislost“ mezi potravinou nebo některou z jejich složek a zdravím je nutno chápat široce (na úrovni výkladu unijního práva srov. např. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne ze dne 6. 9. 2012 ve věci C-544/10, Deutsches Weintor eG proti Land Rheinland-Pfalz).

72. Nicméně ze shora citované právní úpravy rovněž plyne, že uvádění informací o vlivu doplňků stravy na zdraví člověka v podobě zdravotních tvrzení není právem zcela zakázáno, a proto může v

tomto smyslu docházet i k určitému (odvolacím soudem zmiňovanému, avšak nikterak blíže specifikovanému) „přiblížení“ potravinových doplňků k léčivým přípravkům, děje-li se tak za podmínek stanovených danou právní úpravou a v souladu s důsledky vyplývajícími z veřejnoprávní klasifikace výrobků jako doplňků stravy. Proto sama skutečnost, že žalovaná spojuje své výrobky s tvrzeními spadajícími do kategorie informací o vlivu na zdraví člověka, nemůže objektivně vést (na straně zákazníků) sama o sobě k mylnému úsudku o veřejnoprávní klasifikaci těchto výrobků jako léčivých přípravků.

73. Kromě toho, i kdyby některé z jednotlivých předmětných tvrzení žalované či jejich konkrétní vzájemná souvislost mohly objektivně vést (na straně zákazníků) k úsudku o odlišné veřejnoprávní kvalifikaci výrobků žalované, bylo by nutno právně posoudit, zda takový (mylný) úsudek v hospodářském styku o charakteristickém znaku (zvláštní vlastnosti) výrobků žalované spočívajícím v jejich veřejnoprávní klasifikaci přichází v úvahu z pohledu průměrného spotřebitele v příslušných zákaznických kruzích (tj. včetně případné skupiny spotřebitelů zvlášť zranitelných nekalou obchodní praktikou ve smyslu čl. 5 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. 5. 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004) tak, aby bylo možno jednání žalované posoudit jako nekalosoutěžní z důvodu klamání zákazníků. [K posouzení klamání zákazníků z pohledu průměrného spotřebitele a k tomuto pojmu v právu nekalé soutěže srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007, ze dne 30. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2960/2012; na úrovni unijního práva srov. odst. 18 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. 5. 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004, popř. rozsudky Evropského soudního dvora ze dne 8. 4. 2003 ve věci C-44/01, Pippig Augenoptik GmbH & Co. KG proti Hartlauer Handelsgesellschaft mbH a Verlassenschaft nach dem verstorbenen Franz Josef Hartlauer, odst. 55, či ze dne 19. 9. 2006 ve věci C-356/04, Lidl Belgium GmbH & Co. KG proti Etablissementen Franz Colruyt NV, odst. 78, nebo rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 12. 5. 2011 ve věci C-122/10, Konsumentombudsmannen proti Ving Sverige AB, odst. 23.].

74. Je-li proto rozhodnutí odvolacího soudu založeno pouze na obecné úvaze, že samo uvedení tvrzení o vlivu výrobků žalované, jež jsou doplňky stravy, na zdraví člověka je způsobilé navodit v rozporu s dobrými mravy soutěže v zákaznících mylnou představu o povaze a způsobilosti výrobků žalované nebo o jejich veřejnoprávní klasifikaci jako léčivých přípravků vzájemným „přiblížením“ těchto kategorií výrobků, v důsledku čehož má být uvádění veškerých předmětných tvrzení žalované z tohoto důvodu (bez rozdílu) v rozporu s dobrými mravy soutěže pro klamání zákazníků, nemůže být rozhodnutí odvolacího soudu správné.

75. Kromě toho je nutno zdůraznit, že v důsledku shora uvedeného nesprávné právního názoru odvolacího soudu je právní posouzení věci odvolacím soudem neúplné i proto, že nebylo odvolacím soudem žádným způsobem posouzeno skutkové tvrzení žalobce uplatněné v jeho žalobě (přičemž žaloba byla podána především z tohoto důvodu), že jednání žalované vykazuje znaky nekalé soutěže podle generální klauzule v podobě získání neopodstatněné soutěžní výhody žalované porušováním předpisů veřejného práva o podmínkách označování potravinových doplňků informacemi o vlivu těchto výrobků na zdraví člověka (tedy bez ohledu na případnou možnost souběžného naplnění důvodu nekalé soutěže v podobě klamání zákazníků).

76. Přitom z rozhodovací praxe dovolacího soudu plyne, že porušení předpisů veřejného práva může přestavovat jednání v nekalé soutěži, pokud jeho důsledkem je jednání v hospodářském styku, jež představuje porušení dobrých mravů soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2013, sp. zn. 23 Cdo 4285/2010, či

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 4554/2017; v právní vědě srov. např. Hajn, Petr. Právo nekalé soutěže. Brno: Masarykova univerzita, 1994, str. 15; ze zahraničních právních úprav srov. výslovně zejm. § 3a německého zákona proti nekalé soutěži z roku 2004).

77. Tento závěr lze vztáhnout i na právní úpravu označování doplňků stravy informacemi o vlivu těchto výrobků na zdraví člověka. (Ze zahraniční soudní praxe ve vztahu k soutěžním důsledkům veřejnoprávní úpravy obsažené v nařízení č. 1924/2006 srov. např. rozsudky německého Spolkového soudního dvora ze dne 9. 10. 2014, sp. zn. I ZR 162/13, uveřejněný v GRUR, Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, roč. 2015, č. 5, str. 498 a násl., a ze dne 18. 5. 2017, sp. zn. I ZR 100/16, uveřejněný v GRUR, Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, roč. 2017, č. 12, str. 1278 a násl.)

78. Lze tak učinit závěr, že porušení právních předpisů o označování doplňků stravy zdravotními tvrzeními je jednáním v nekalé soutěži, jestliže jde o jednání v hospodářském styku, jež představuje porušení dobrých mravů soutěže a současně je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům. Způsobilost tohoto jednání přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům přitom nemusí být výlučně důsledkem klamání zákazníků.

79. V dalším řízení je tak nutno rovněž (resp. na prvním místě) posoudit, zda žalovaná při označování svých výrobků předmětnými tvrzeními (resp. ve vztahu ke každému jednotlivému tvrzení) splnila podmínky stanovené normami veřejného práva o označování doplňků stravy zdravotními tvrzeními, a pokud nikoli, zda důsledkem toho je porušení dobrých mravů soutěže, jež je způsobilé přivodit újmu žalobci (popř. dalším soutěžitelům) v důsledku získání neopodstatněné soutěžní výhody na straně žalované (tedy bez ohledu, zda tím zároveň dochází ke klamání zákazníků či nikoli).

80. Proto dovolací soud s ohledem na výše uvedené důvody dospěl k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu není správné a dovolání je důvodné.

81. Jelikož vzhledem k dosavadním výsledkům řízení není možné v dovolacím řízení o věci rozhodnout [§ 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř.], dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu ze shora uvedených důvodů podle § 243e odst. 1 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil.

82. Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud v dotčeném rozsahu rovněž rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).